

Відтворення синонімії в описах англомовної реферативної інформації про винаходи мовою перекладу

Синоніми (від грец. *synonymos* – однойменний) – слова, що співвідносяться з тим самим поняттям, мають одне загальне значення, але різняться відтінками лексичного значення, стилістичним забарвленням, сполучуваністю з іншими словами [2: 153].

Вивчення синонімії в описах англомовної реферативної інформації про винаходи заслуговує на значну увагу, адже синонімічні ряди у ній нерідко утворюють слова і вирази, які за своїм значенням зазвичай є дуже далекими один від одного, наприклад, у нетехнічній літературі і тому при перекладі патентів можуть виникнути певні труднощі з встановленням їх значення у певних ситуаціях.

Синоніми, що вживаються в англомовних описах винаходів, можна розділити на дві групи.

- До першої групи належать словникові одиниці, синонімічність яких виявляється тільки у певних словосполученнях. Так, наприклад, дієслова *to aid better, to enhance, to improve, to increase, to raise* є синонімами у поєднанні з іменником *efficiency* і у даному випадку мають одне значення – *підвищити*.
- До другої групи відносяться словникові одиниці, синонімічні незалежно від того, в якому словосполученні їх вжито. Один з найбільших синонімічних рядів цієї групи утворюють іменники, що мають значення *недолік*: *complaint, default, deffect, defective feature, deficiency, detriment, detrimental characteristic, disability, disadvantage, disadvantageous effect, disadvantageous feature, drawback, fault, failing, failure, inadequacy, nuisance; objection, objectionable feature, shortcoming, undesirable characteristic, undesirable effect, undesirable feature, unsatisfactory result, weakness*.

Цей синонімічний ряд можна продовжити словосполученнями, що складаються з іменника, який має значення *ознака* або *ефект*, та слова, що має значення *незадовільний*: *defective feature, detrimental characteristic,*

disadvantageous effect, disadvantageous feature, objectionable feature, undesirable characteristic, undesirable effect, undesirable feature, unsatisfactory result [1: 23].

Синонімія суперечить природі функціонування і призначення терміну, адже однією з його головних ознак є точність семантики. Однак при описі конкретної предметної ситуації певної науково-технічної сфери терміни не допускають невірної їх тлумачення.

З явищем синонімії тісно пов'язаним є явище тавтології, що широко використовується в описах винаходів США та Великобританії. Сутність тавтології полягає у тому, що декілька синонімічних одиниць вживаються разом у певному словосполученні. Особливо часто тавтологічні вирази зустрічаються у поширених фразах повного опису винаходу: *forms and modifications, modifications and adaptations, the field and scope result* [1: 24].

Оскільки описам винаходів українською мовою тавтологія не властива, її слід уникати при перекладі, використовуючи лише один перекладацький відповідник української мови для декількох синонімічних слів, що утворюють тавтологію, поєднуючись у словосполучення. Наприклад: *to aid and increase efficiency* – *підвищити*, *to avoid and overcome a defect* – *усунути недолік*, *the disadvantages and drawbacks* – *недоліки*, *the invention and discovery* – *винахід*, *new and novel* – *новий*, *to remove or obviate the disadvantage* – *усунути недолік* [3: 199].

Отже, дослідження використання синонімів у реферативній інформації про винаходи має велике значення задля забезпечення адекватності передачі змісту тексту мови оригіналу у мові перекладу, адже саме від правильності перекладу синонімів, включаючи тавтологію, залежить правильність відтворення англійської реферативної інформації про винаходи мовою перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Малёнова Е. Д. Перевод патентов США и Великобритании: от теории к практике: учеб.-метод. пособие / Е. Д. Малёнова, Л. А. Матвеева. – Омск: Изд-во Ом. гос. ун-та, 2008. – 144 с.
2. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С. Я. Єрмоленко. – К.: Либідь, 2001. – 224 с.
3. Чебурашкин Н. Д. Технический перевод. – М.: Просвещение, 2006. – 319 с.